MUHAMMED BİN HASEN

Fıkıh, hadîs ve tefsîr âlimi. Kelâm, edebiyat ve kırâat ilminde de mütehassıstı. Künyesi Ebû Abdullah olup, adı Muhammed bin Hasen bin İbrâhîm el-İsterâbâdî'dir. Aslen İsterâbâdlı olan Muhammed bin Hasen, 311 (m. 924) yılında doğmuştur. Şafiî mezhebi fıkıh âlimi olan Muhammed bin Hasen, fıkıh ilmindeki derin bilgisinden dolayı el-Haten diye bilinirdi. Ebû Bekr el-İsmâilî'nin kızıyla evliydi. 386 (m. 996) yılında yetmişbeş yaşında iken, Kurban Bayramı'nın ilk günü Cürcan'da vefât etmiştir.

Cedel ve münâzara ilminde oldukça başarı elde eden Muhammed bin Hasen, Ebû Nuaym Abdülmelik bin Muhammed bin Adiyy ve memleketindeki onun akranı âlimlerden ilim öğrenmiş ve hadîs-i şerîf dinlemiştir. Muhammed bin Hasen; el-Assâm, Abdullah bin Fâris, Ebû Bekr eş-Şâfiî, Ebü'l-Kâsım et-Teberânî ve birçok âlimden hadîs-i şerîf dinlemiştir. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerin çoğunluğu, bu âlimlerden dinlemiş olduğu hadîs-i şeriflerdir.

Hâkim, Muhammed bin Hasen hakkında şöyle demiştir: "Muhammed bin Hasen, zamanın Şafiî mezhebi imamlarından idi. Ahlâk, tefsîr ve kırâat ilimlerinde çok ileri idi. Münâzara ve cedel ilimlerinde de üstün bir âlim idi." Hamza el-Cürcânî ise;

“Ebû Abdullah el-Haten, asrının meşhûr fıkıh âlimlerinden idi. Uzun seneler ders okuttu. Birçok fıkıh âlimi yetiştirdi. Vera’ sahibi idi. Ebû Bişr el-Fadl, Ebü’n-Nadr Ubeydullah, Ebû Amr Abdurrahmân ve Ebü’l-Hasen Abdülvâsi’ isimlerinde dört oğlu vardı” demiştir.

Muhammed bin Hasen çok seyahat ederdi. Önce Nişâbûr’a giderek iki yıl kadar orada ikâmet etti. Daha sonra Nişâbûr’dan İsfehan’a gitti. Orada, Abdullah bin Ca’fer’den Ebû Davud’un Müsned’ini dinledi ve birçok âlimden ders aldı. Irak’a gitti ve orada da ilimle meşgûl oldu. Ebû Sehl’in meclisinde bulundu. Birçok âlimin kitaplarını okudu. 340 (m. 951) yılından sonra kitap yazmaya başladı ve vefât edinceye kadar kitap yazdı.

Şafiî fakîhi olan Muhammed bin Hasen, asrında fazîlet ve vera’ sahibi olması bakımından da meşhûrdu. Şafiî fıkhına dâir yazmış olduğu eserlerinden en önemli olanı “Şerhu Telhisi’bni’l-Kâss et-Taberî’dir.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Vefeyât-ül-a’yân cild-4, sh. 203

2) Mir’ât-ül-cinân cild-2, sh. 431

3) El-Vâfi’bi’l-vefeyât cild-2, sh. 338

4) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 120

5) Esmâ-ül-müellifîn cild-2, sh. 55

6) Keşf-üz-zünûn cild-4, sh. 479

7) Mu’cem-ül-müellifîn cild-9, sh. 181

8) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-3, sh. 136

9) Tehzîb-ül-esmâ ve’l-lüga cild-2, sh. 255